



Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Y Gronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ailgydbwysu Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Canllawiau 2025-2027

llyw.cymru

Cynnwys

1	Rhagair
2	Cyflwyniad a chefnidir
3	Rôl y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol
4	Cyllid
5	Y cyd-destun polisi ehangach
10	Cynllun Cyfalaf Strategol
11	Blaenoriaethau y gellir eu hariannu o dan yr IRCF
15	Y broses ymgeisio a chymeradwyo
19	Rheolaeth ariannol
22	Rolau a chyfrifoldebau
24	Ystyriaethau carbon sero net a BREEAM
26	Monitro rhaglenni
28	Atodiad 1

Rhagair

Cyflwynwyd y Gronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ailgydbwysu Iechyd a Gofal Cymdeithasol (IRCF) yn 2022. Blaenoriaethau allweddol y Rhaglen yw:

- Buddsoddi mewn cenhedlaeth newydd o ganolfannau gofal cymdeithasol integredig ledled Cymru. Datblygu mwy na 50 o hybiau cymunedol lleol i gyd-leoli gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol rheng flaen a gwasanaethau eraill.
- Cefnogi'r gwaith o ailgydbwysu darpariaeth gofal preswyl i oedolion drwy gynyddu darpariaeth o'r tu mewn i'r sector nid-er-elw.
- Cefnogi dileu elw o ddarparu gofal preswyl i blant.

Ers ei sefydlu yn 2022, mae'r gwaith o ddarparu'r Gronfa wedi symud ymlaen yn dda gyda ffocws ar ofal iechyd cymunedol a sylfaenol ynghyd â gofal cymdeithasol. Cymeradwywyd y Gronfa yn wreiddiol am 3 blynedd rhwng 2022 a 2025.

Mae Gweinidogion wedi cymeradwyo i gyllid Rhaglen yr IRCF barhau am 2 flynedd ychwanegol hyd at 2027. Mae'r canllawiau wedi'u diweddarau hyn wedi'u cyhoeddi i gynorthwyo'r gwaith o ddarparu'r IRCF rhwng Ebrill 2025 a Mawrth 2027.

Cyflwyniad a chefnidir

Sefydlwyd y Gronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ailgydbwyso Iechyd a Gofal Cymdeithasol (IRCF) i gefnogi'n uniongyrchol ymrwymiadau'r Rhaglen Lywodraethu i fuddsoddi mewn cenhedlaeth newydd o hybiau iechyd a gofal cymdeithasol, i gefnogi datblygiad 50 o hybiau iechyd a gofal cymdeithasol integredig ledled Cymru, i helpu i hwyluso ailgydbwyso'r farchnad gofal preswyl ac i ddileu elw o ddarparu gofal preswyl i blant.

Fe'i sefydlwyd i:

- a) **hybu dull cydlynol o gynllunio'r gwaith o gyd-leoli ac integreiddio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol o fewn y gymuned ledled Cymru**

Cydnabyddir fod cyfleoedd pellach i fynd ati'n ddiwyd i gefnogi llesiant unigolion drwy gyd-leoli ac integreiddio gwasanaethau ehangach fel gwasanaethau'r blynyddoedd cynnar, tai, gofal plant, addysg a chymorth cymunedol. Mae trefniadau cynllunio ar y cyd yn parhau i gael eu sefydlu yn Llywodraeth Cymru ac yn allanol gyda phartneriaid cyflawni, yn cynnwys byrddau iechyd, awdurdodau lleol, y Trydydd sector a darparwyr gwasanaethau, yn cynnwys Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig er mwyn sicrhau ymateb cydlynol sy'n gwneud y gorau o gyfleoedd gan gynnig profiad gwasanaeth cyfannol mwy cydgysylltiedig i bobl.

- b) **cefnogi'r gwaith o ailgydbwyso darpariaeth gofal preswyl i oedolion drwy gynyddu darpariaeth o'r tu mewn i'r sector nid-er-elw**

Mae'r canllawiau hyn yn amlinellu sut y bydd y buddsoddiad yn cael ei dargedu tuag at y cyhoedd ac at sectorau nid-er-elw i'w galluogi i dyfu. Mae darparwyr am elw annibynnol wedi'u heithrio rhag gwneud cais.

- c) **cefnogi dileu elw o ddarparu gofal preswyl i blant**

Yn unol ag ymrwymiad y Rhaglen Lywodraethu i ddileu elw o ofal plant sy'n derbyn gofal, gellir defnyddio'r gronfa i gefnogi twf darpariaeth gofal preswyl plant awdurdodau lleol ac nid-er-elw.

Mae rhagor o fanylion am y mathau o brosiectau a all wneud cais am gyllid i'w cael yn y canllawiau hyn.

Rôl y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol

Mae'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol wedi'u nodi fel cyfryngau allweddol i arwain datblygiad dull cydgysylltiedig o gynllunio buddsoddiad cyfalaf mewn iechyd, gofal cymdeithasol a thai a all sicrhau darpariaeth gwasanaethau di-dor yn nes at y cartref.

Yn benodol, mae ganddynt rôl allweddol wrth fwrw ymlaen â'r gwaith o ddatblygu hybiau iechyd a gofal cymdeithasol integredig, gan beri bod modd ailgydbwyso'r farchnad gofal preswyl i oedolion, yn ogystal â chefnogi dileu elw o ddarparu gofal preswyl i blant.

Cafodd y Byrddau eu sefydlu o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 i hwyluso'r trefniadau partneriaeth strategol rhwng bwrdd iechyd lleol ac un neu ragor o awdurdodau lleol. Mae Cymru iachach, Cynllun Hirdymor Llywodraeth Cymru ar gyfer iechyd a Gofal Cymdeithasol, yn gosod y Byrddau mewn rôl arwain allweddol i yrru'r gwaith o integreiddio iechyd a gofal cymdeithasol yn ei flaen.

Yn ogystal â phartneriaid iechyd a gofal cymdeithasol, mae aelodaeth y Byrddau yn cynnwys cynrychiolwyr o'r sector tai, y sector addysg, y trydydd sector, darparwyr annibynnol, dinasyddion a gofalwyr a fydd yn mynd ati i ddarparu gwasanaethau di-dor yn effeithiol yng Nghymru. Eu pwrpas yw gwella canlyniadau a llesiant oedolion a phlant ag anghenion gofal a chymorth, a gofalwyr sydd angen cymorth. Mae'r Byrddau'n gweithio fel partneriaeth i gynllunio, rheoli a datblygu gofal effeithiol yn strategol a chefnogi'r gwasanaethau sydd eu hangen i ddiwallu anghenion eu poblogaethau perthnasol yn y ffordd orau.

Swyddogaethau a gwneuthuriad unigryw y Byrddau sy'n eu rhoi mewn lle delfrydol i oruchwyllo buddsoddiad strategol yr IRCF.

Mae gan y Byrddau rôl allweddol o ran dod â phartneriaid allweddol at ei gilydd i hwyluso cynllunio strategol traws-sector mewn perthynas â buddsoddiad cyfalaf ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol ac maent wedi datblygu Cynlluniau Cyfalaf Strategol 10 mlynedd wedi'u llywio gan bolisi cenedlaethol ac asesiadau anghenion poblogaeth rhanbarthol.

Cyllid

Cyllideb Cyfalaf

Cyllideb rhaglen IRCF 2025-27 yw £70m y flwyddyn.

Cyllideb Refeniw

Ochr yn ochr â'r cyllid cyfalaf hwn, mae Llywodraeth Cymru wedi darparu cyllid refeniw penodol ar gyfer Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol i helpu i gyflawni'r rhaglen. Rhaid defnyddio'r cronfeydd sydd ar gael yn 2025-26 i:

- Roi adnoddau i'r Byrddau ddatblygu a gweithredu Cynllun Cyfalaf strategol 10 mlynedd.
- Cydgysylltu a hwyluso datblygiad darparu gwasanaethau integredig di-dor trwy hybiau iechyd a gofal cymdeithasol, gan gynnwys astudiaethau dichonoldeb.

Y cyd-destun polisi ehangach

Ni ddylid edrych ar y gronfa gyfalaf hon ar ei phen ei hun heb edrych ar y polisi ehangach neu'r adnoddau sydd ar gael i gefnogi integreiddio a chyd-leoli gwasanaethau. Bydd y rhaglen yn cyd-fynd â rhaglenni gwaith ac adnoddau allweddol eraill, gan gefnogi'r gwaith o gyflawni nifer o agendâu polisi ac ymrwymadau, rhai ohonynt wedi'u rhestru isod.

Y Rhaglen Lywodraethu

Bydd y gronfa hon yn cefnogi'r gwaith o ddarparu amrywiaeth eang o ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu, yn cynnwys:

- Diwygio gofal sylfaenol, gan ddod â gwasanaethau meddygon teulu, fferylliaeth, therapi, tai, gofal cymdeithasol, iechyd meddwl, y gymuned a'r trydydd sector at ei gilydd.
- Blaenoriaethu ailgynllunio gwasanaethau i wella dulliau ataliol, mynd i'r afael â stigma a hyrwyddo dull 'dim drws anghywir' o ddarparu cymorth iechyd meddwl.
- Cyflwyno fframwaith Cymru gyfan i gyflwyno presgripsiynu cymdeithasol i helpu pobl sy'n teimlo'n ynysig.
- Cefnogi datblygiadau tai arloesol i ddiwallu anghenion gofal.
- Dileu elw preifat o ofal plant sy'n derbyn gofal yn ystod tymor nesaf y Senedd.
- Ariannu gwasanaethau preswyl rhanbarthol i blant ag anghenion cymhleth, gan sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu diwallu mor agos at eu cartrefi â phosibl ac yng Nghymru lle bynnag y bo hynny'n ymarferol.

- Buddsoddi yn amgylchedd dysgu ysgolion cymunedol, cyd-leoli gwasanaethau allweddol, a sicrhau ymgysylltiad cryfach â rhieni a gofalwyr y tu allan i oriau traddodiadol.
- Ystyried ble y gellir dod â gwasanaethau a chontractau yn ôl yn gynaliadwy ac yn fforddiadwy i mewn i sector cyhoeddus cryfach.
- Buddsoddi mewn cenhedlaeth newydd o hybiau iechyd a gofal cymdeithasol integredig ledled Cymru.
- Deddfu i ddarparu gwell gofal ac iechyd integredig, gan roi sylw i'r ymatebion i'n papur gwyn ar Ailgydbwysu Gofal a Chymorth.
- Datblygu mwy na 50 o hybiau cymunedol lleol i gyd-leoli gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol rheng flaen a gwasanaethau eraill.

Model Gofal Sylfaenol i Gymru

Rhaid i brosiectau o dan flaenoriaeth 1 gyd-fynd yn llwyr ag egwyddorion y Model Gofal Sylfaenol i Gymru a Cymru Iachach: Cynllun Hirdymor ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol (2019), gan ddarparu dull system gyfan sy'n dangos integreiddio rhwng gwasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol, awdurdodau lleol a'r sector gwirfoddol, ac sydd wedi hwyluso cydweithredu ac ymgynghori i gyrraedd consensws ar y math o ddarpariaeth gofal sylfaenol y byddai cleifion a staff yn hoffi ei weld sy'n rhoi'r gefnogaeth orau i bobl, yn rhoi mynediad hawdd at wasanaethau gofal lleol pan fo'u hangen ac atebion technolegol i wella mynediad i gefnogi hunanofal.

Mae'r egwyddorion yn ceisio esbonio sut y dylid darparu'r cyfeiriad ar gyfer gwasanaethau gofal sylfaenol a chymunedol yng Nghymru mewn amrywiaeth o gyfleusterau gofal sylfaenol. Cynlluniwyd yr allbynnau yn dilyn adborth gan nifer o randdeiliaid gwasanaethau clinigol, proffesiynol a chyhoeddus er mwyn deall ac adolygu'r angen gwirioneddol yng nghyd-destun egwyddorion cynllunio arferion gorau. Ni fwriadwyd i'r egwyddorion fod yn rhagnodol, yn hytrach dylid eu dehongli mewn cyd-destun lleol.

Mae'r weledigaeth yn canolbwyntio ar swyddogaethau hyblyg a chynllun y gellir ei addasu sy'n cefnogi newid darpariaeth gwasanaethau. Mae adborth o weithgareddau ymgysylltu wedi amlygu'r egwyddorion allweddol canlynol sy'n elfennau pwysig o ddatblygiad ystad gofal sylfaenol Cymru i'r dyfodol:

- Pwysigrwydd sefydlu cyfleusterau newydd fel ffocws i'r gymuned ehangach.
- Yr angen i symud i ffwrdd o fodelau Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol pur un partner tuag at wasanaethau amlddisgyblaeth mwy cynaliadwy a chydweithredol sydd wedi'u cyd-leoli.
- Yr angen i wneud y gorau o'r defnydd o'r ystad gyhoeddus ehangach (e.e., llyfrgelloedd a neuaddau cymunedol).
- Cydnabod y gallai gwahanu llwybrau gofal sylfaenol a chymunedol heb eu trefnu / brys olygu bod angen cyfleusterau gwahanol.
- Dull cynllunio lle nad yw un cynllun yn addas i bawb, rhaid bod yn hyblyg a gallu ymateb i anghenion lleol.
- Mae tegwch i bob claf o ran mynediad, y cynnig gwasanaeth a'r amgylchedd yn hollbwysig.

Mae'r Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol wedi cyflwyno Rhaglen Datblygu Clwstwr Carlam i sicrhau bod y Model Gofal Sylfaenol i Gymru yn cael ei weithredu'n gynt ac er mwyn mynd i'r afael â rhwystrau o fewn y system.

Mae'r Rhaglen yn cynnwys cyflwyno Cydweithrediadau Proffesiynol a Grwpiau Cynllunio Clwstwr Cymru Gyfan i ehangu a chryfhau ymgysylltu clinigol a chynyddu dylanwad y gymuned ar benderfyniadau'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol.

Mae'r Rhaglen yn ymwneud ag atgyfnerthu a gwella cyfres o fecanweithiau a seilwaith sydd eisoes ar waith yn y rhan fwyaf o achosion. Mae'n ymwneud â llwybr clir o'r gwasanaethau iechyd a gofal rheng flaen lleol drwodd i'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol o ran deall anghenion y boblogaeth leol a gallu troi gwybodaeth o'r fath yn flaenoriaethau strategol ystyrlon ar lefel Bwrdd / clwstwr.

Y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol

Cronfa refeniw a fydd yn cael ei darparu dros 5 mlynedd (2022-27) yw'r Gronfa Integreiddio Rhanbarthol (RIF)¹. Mae'n adeiladu ar lwyddiannau a dysgu allweddol o'r Gronfa Gofal Integredig a'r Gronfa Trawsnewid ac yn cysoni sawl ffrwd ariannu mewn rhaglen fuddsoddi wedi'i symleiddio, â ffocws. Mae'r Gronfa'n elfen allweddol o ddatblygu System Gofal Cymunedol Integredig i Gymru, fel y nodir yn *Cymru Iachach*. Rhaid i'r holl weithgarwch a ariennir gan y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol gefnogi datblygiad a darpariaeth y chwe model cenedlaethol o ofal integredig yn uniongyrchol, a disgwylir i unrhyw fuddsoddiad a wneir drwy'r Gronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ailgydbwysio ystyried y weledigaeth strategol ranbarthol ehangach o amgylch y modelau gofal hyn.

1 lluw.cymru/y-gronfa-integreiddio-rhanbarthol-ar-gyfer-iechyd-gofal-cymdeithasol

- Gofal yn y gymuned – atal a chydgyssylltu cymunedol.
- Gofal yn y gymuned – gofal cymhleth yn nes at adref.
- Hybu iechyd a llesiant emosiynol da.
- Cefnogi teuluoedd i aros gyda'i gilydd yn ddiogel, a chymorth therapiwtig ar gyfer plant â phrofiad o fod mewn gofal.
- Gwasanaethau gartref o'r ysbyty.
- Atebion seiliedig ar lety.

Gellir neu dylid cyd-leoli a/neu ddarparu rhai agweddau ar y modelau gofal integredig hyn drwy hybiau/canolfannau iechyd a gofal cymdeithasol neu drwy atebion llety a phreswyl integredig. Bydd gofyn i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol sicrhau bod cynlluniau buddsoddi cyfalaf a refeiwi yn cyd-fynd i ddarparu'r cyfle gorau posibl i dargedu buddsoddiad yn strategol, er mwyn creu newid gwirioneddol yn y system i ddarparu gwasanaethau di-dor.

Y Gronfa Tai â Gofal

Mae'r Gronfa Tai â Gofal² yn gronfa cyfalaf tai a'i hamcanion yw cynyddu'r stoc o dai i ddiwallu anghenion pobl ag anghenion gofal a chymorth a darparu llety dros dro gyda lleoliadau gofal a lleoliadau gofal canolradd yn y gymuned. Mae'n ategu'r buddsoddiad a ddarperir trwy'r Gronfa Integreiddio Rhanbarthol a'r IRCF.

Mae'n bwysig bod cynlluniau buddsoddi ar gyfer yr IRCF a'r Gronfa Tai â Gofal yn cael eu hystyried ochr yn ochr i sicrhau eu bod yn gyson yn strategol ac i gael y manteision gorau posibl i Gymru.

Cymunedau Dysgu Cynaliadwy

Mae'r Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy yn cael ei darparu gan Lywodraeth Cymru mewn partneriaeth ag awdurdodau lleol, sefydliadau addysg bellach ac esgobaethau.

Mae Llywodraeth Cymru wedi buddsoddi mwy na £2 biliwn mewn seilwaith ysgolion a cholegau gan ddefnyddio cyfalaf cyhoeddus a refeiwi ers dechrau yn 2014. Er mwyn cefnogi cyflawni rhaglenni unigol partneriaid cyflawni a'u gwneud yn fforddiadwy, mae cyfradd ymyrryd grantiau Llywodraeth Cymru ar gyfer cynlluniau cyfalaf fel arfer (ysgolion prif ffrwd) yn 65% o'u cost. Fel arfer, caiff cangen Model Buddsoddi Cydfuddiannol (MIM) Addysg a ariennir gan gyllid refeiwi ei hariannu 81% gan Lywodraeth Cymru gydag unrhyw gostau cyfalaf cysylltiedig o gynlluniau MIM a ariennir gan refeiwi yn cael eu hariannu ar 65%.

Bydd Cynlluniau Amlinellol Strategol 9 mlynedd newydd y Rhaglen yn gweld £3.5 biliwn pellach o fuddsoddiad gan Lywodraeth Cymru dros y 9 mlynedd nesaf. Gyda chyfraniadau partneriaid cyflenwi, cyfanswm y buddsoddiad amcangyfrifedig fydd £5.5 biliwn.

Dechrau'n Deg

Dechrau'n Deg³ yw rhaglen Llywodraeth Cymru sy'n targedu teuluoedd sydd â phlant o dan 4 oed ac yn byw mewn rhai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru. Nod y rhaglen yw gwneud gwahaniaeth pendant i gyfleoedd bywyd plant drwy liniaru effaith tlodi, sy'n gysylltiedig â chanlyniadau bywyd gwael mewn plentyndod cynnar, yn cynnwys canlyniadau iechyd. Ar hyn o bryd, mae'n targedu 38,500 o blant o dan bedair oed a'u teuluoedd. Mae'r Rhaglen yn cynnwys pedair elfen sy'n darparu:

2 [Y Gronfa Tai â Gofal: Canllaw 2022 i 2023 | LLYW.CYMRU](#)

3 [Dechrau'n Deg: canllawiau | LLYW.CYMRU](#)

- gofal plant rhan-amser wedi'i ariannu, o ansawdd ar gyfer plant 2-3 oed
- gwasanaeth ymweliadau iechyd gwell
- mynediad at gymorth rhianta
- cefnogaeth i ddatblygu lleferydd, iaith a chyfathrebu.

Dechrau'n Deg yw'r cyfrwng ar gyfer ehangu gofal plant i bob plentyn dwy oed.

Gwelodd Cam 1 yr ehangiad hwn, a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2023, bob un o'r pedair elfen o Dechrau'n Deg yn cyrraedd 2500 yn rhagor o blant. Mae data cyflawni Dechrau'n Deg ar gyfer 2023-24 yn dangos bod 41,328 o blant wedi elwa ar wasanaethau Dechrau'n Deg yn y flwyddyn adrodd lawn ddiweddaraf y mae data monitro ar gael ar ei chyfer, sy'n cynrychioli tua 28% o blant o dan bedair oed yng Nghymru.

Dechreuodd Cam 2 ym mis Ebrill 2023 ac mae'n canolbwyntio ar ddarparu elfen gofal plant Dechrau'n Deg yn unig i hyd yn oed mwy o blant dwy oed. Yn ystod 2023-24 a 2024-25 gwnaethom fuddsoddi £46m mewn ehangu gofal plant Dechrau'n Deg i gefnogi effeithiau cadarnhaol hirdymor ar fywydau'r plant a'r teuluoedd hynny ledled Cymru sy'n wynebu'r heriau mwyaf.

Rydym yn disgwyl cefnogi mwy na 9,500 yn rhagor o blant dwy oed ledled Cymru i gael mynediad at ofal plant Dechrau'n Deg o safon yn ystod cam 2 (2023-24 a 2024-25) ac rydym ar y trywydd iawn i gyflawni hynny. Dangosodd y Datganiad Ystadegol Cenedlaethol diweddaraf ar gyfer Dechrau'n Deg fod 6,885 o leoedd gofal plant ychwanegol ar gyfer plant 2 oed wedi'u cynnig yn 2023-24 fel rhan o Gam 2.

Rhaglen Gyfalaf Gofal Plant a'r Blynnyddoedd Cynnar

Mae cyllid cyfalaf ar gael ar gyfer holl ddarparwyr Gofal Plant a Chwarae sydd wedi'u cofrestru gyda AGC gyda dwy ffrwd ariannu wahanol, grantiau bach a chyllid cyfalaf mawr. Prif amcan y Rhaglen Gyfalaf Gofal Plant a'r Blynnyddoedd Cynnar yw cefnogi Dechrau'n Deg a'r Cynnig Gofal Plant, gyda'r nod o wella a thyfu darpariaethau gofal plant newydd a phresennol gyda phwyslais arbennig ar gryfhau darpariaethau cyfrwng Cymraeg.

Adfywio a 'Canol Trefi yn Gyntaf'

Mae Dyfodol Cymru (y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol) yn gofyn am leoli cyfleusterau masnachol, manwerthu, addysg, iechyd, hamdden a gwasanaethau cyhoeddus sylweddol yng nghanol trefi a dinasoedd. Dylid gallu cael mynediad da iddynt drwy ddefnyddio trafnidiaeth lesol a chyhoeddus i ac o'r dref neu'r ddinas gyfan a, lle bo'n briodol, y rhanbarth ehangach. Rhaid defnyddio dull dilyniannol i lywio canfod y lleoliad gorau ar gyfer y datblygiadau hyn, a dylid eu nodi mewn cynlluniau strategol.

Dylai egwyddorion canol trefi yn gyntaf gael eu hystyried yn flaenoriaeth gan Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol ac os nad yw'r ateb a ffeirir yn gydnaws â nhw, yna bydd angen rhesymeg glir ar Lywodraeth Cymru fel rhan o unrhyw achos busnes.

Strategaeth Iechyd Meddwl a Llesiant Meddyliol 2025-2035

Mae'r Strategaeth Iechyd Meddwl a Llesiant Meddyliol⁴ yn darparu ein gweledigaeth hirdymor ar gyfer iechyd meddwl a llesiant yng Nghymru. Mae'r strategaeth yn cydnabod pwysigrwydd canolbwyntio ar y seilwaith ffisegol i gefnogi ein nod i fwy o bobl dderbyn cymorth iechyd meddwl yn y gymuned; darparu ystod ehangach o ddewisiadau yn lle mynd i ysbyty; ac i sicrhau bod darpariaeth cleifion mewnol yn ddiogel, yn therapiwtig ac yn canolbwyntio ar adferiad. Fel rhan o weithredu'r strategaeth bydd cynllun clir ar gyfer y GIG a seilwaith iechyd meddwl ehangach yn cael ei ddatblygu, bydd y cynllun hwn yn ceisio gwneud y mwyaf o'r cyfleoedd ar draws yr holl gynlluniau cyllido cyfalaf sydd ar gael i sicrhau bod cysoni ehangach yn cael ei gydnabod a'i ddatblygu, yn enwedig gyda ffocws ar ddatblygu modelau amgen o gymorth.

Y Rhaglen Cyfleusterau Cymunedol

Mae'r Rhaglen Cyfleusterau Cymunedol yn rhaglen grant cyfalaf sy'n cynnig grantiau ar ddwy lefel. Grantiau bach o hyd at £25,000 a grantiau mwy o hyd at £300,000. Mae grantiau ar gael i brosiectau a arweinir gan y gymuned a rhaid eu defnyddio tuag at brynu neu wella cyfleusterau cymunedol gan gynnwys canolfannau cymunedol, cyfleusterau chwaraeon ar lawr gwlad, a mannau gwyrdd cymunedol.

Adeg cyhoeddi'r canllawiau hyn, mae'r Rhaglen Cyfleusterau Cymunedol wedi cau i geisiadau newydd dros dro, ond disgwylir iddi ailagor yn ddiweddarach yn 2025.

Cynllun Cyfalaf Strategol

Ers 2022, mae gofyn i bob Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ddatblygu Cynllun Cyfalaf Strategol 10 mlynedd sy'n dwyn ynghyd bartneriaid iechyd, gofal cymdeithasol, tai, y trydydd sector, addysg ac adnewyddu i ddatblygu cyfleusterau darparu gwasanaeth integredig ac atebion llety integredig.

Bydd angen adnewyddu'r cynlluniau hyn yn flynyddol gan amlinellu cynlluniau ar gyfer y tymor byr, canolig a hir, sy'n cyd-fynd â'r cynlluniau Ardal 5 mlynedd.

Cyhoeddwyd canllawiau a chynghor ar y broses Cynllunio Cyfalaf Strategol i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol ym mis Ionawr 2023 ac mae'n seiliedig ar y manylion a ddarperir isod:–

1. Disgrifiad o gyd-destun strategol rhanbarthol mewn perthynas â blaenoriaethau'r cynllun ardal (a gefnogir gan Asesiad o Anghenion y Boblogaeth ac Adroddiad Sefydlogrwydd y Farchnad eich rhanbarth) a dull o sefydlu'r chwe model gofal cenedlaethol:
 - Gofal yn y gymuned – atal a chydgyssylltu cymunedol.
 - Gofal yn y gymuned – gofal cymhleth yn nes at adref.
 - Hybu iechyd a llesiant emosiynol da.
 - Cefnogi teuluoedd i aros gyda'i gilydd yn ddiogel, a chymorth therapiwtig ar gyfer plant â phrofiad o fod mewn gofal.
 - Gwasanaethau gartref o'r ysbyty.
 - Atebion seiliedig ar lety.
2. Trosolwg o gryfderau a gwendidau'r seilwaith cyfalaf cyfredol yn y rhanbarth ar gyfer darparu gwasanaethau iechyd a gofal integredig yn y gymuned, yn cynnwys:
 - Darpariaeth gwasanaethau rheng flaen ar gyfer gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.
 - Hybiau a chanolfannau integredig.
 - Atebion seiliedig ar lety.
3. Blaenoriaethau buddsoddi strategol (a gefnogir gan yr Asesiad o Anghenion y Boblogaeth ac Adroddiad Sefydlogrwydd y Farchnad a'r Cynllun Ardal) dros :
 - Y tymor byr – 1-3 blynedd.
 - Y tymor canolig – 3-5 blynedd.
 - Y tymor hir – 5-10 mlynedd.
4. Amlinelliad o drefniadau llywodraethu a rennir i gefnogi cynllunio a darpariaeth effeithiol.
5. Trosolwg o gyfraniad defnyddwyr gwasanaethau, gofalwyr a rhanddeiliaid mewn prosesau cynllunio, dylunio a darparu.
6. Dull o feithrin sgiliau a chapasiti i sicrhau darpariaeth.
7. Ymrwymiad i ddatgarboneiddio a dull o wneud hynny.
8. Portffolio prosiectau cyfalaf y Rhanbarth – bydd hon yn ddogfen fyw ar gyfer olrhain prosiectau'n barhaus.

Blaenoriaethau y gellir eu hariannu o dan yr IRCF

Mae gan yr IRCF dri maes buddsoddi blaenoriaeth unigryw i gefnogi gweithrediad ymrwymiadau Cymru Iachach a'r Rhaglen Lywodraethu. Mae penderfyniadau ariannu'n cael eu seilio ar broses asesu gadarn a thrylwyr, a ddisgrifir yn ddiweddarach yn y canllawiau hyn. Mae pob blaenoriaeth wedi'i disgrifio isod:

Blaenoriaeth 1 – Datblygu hybiau a chanolfannau iechyd a gofal cymdeithasol integredig

Mae ymrwymiad y Rhaglen Lywodraethu i ddatblygu hybiau a chanolfannau cymunedol integredig ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol yn darparu cyfle i gefnogi darpariaeth gwasanaethau di-dor drwy greu pwyntiau mynediad unigol lleol a chyd-leoli staff a gwasanaethau sy'n darparu llwybrau gofal integredig. Gallai'r hybiau hyn ddarparu'r cyfle i gyfuno cyfleusterau gofal preswyl neu ddatblygiadau tai megis gofal ychwanegol gyda mannau cymunedol agored i ddarparu allgymorth i gymunedau neu helpu pobl i fyw'n annibynnol yn eu cartrefi eu hunain am gyfnod hwy.

Rhaid i bob cynnig am gyllid o dan y flaenoriaeth hon lynu at yr egwyddorion allweddol canlynol a fydd yn sail i'r buddsoddiad:

- **Cyd-leoli gwasanaethau i alluogi darpariaeth ddi-dor.** Dylai Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol edrych ar draws yr ystod o gyfleusterau ac asedau cymunedol sydd ar gael iddynt (yn cynnwys y rhai y tu allan i'r ystad iechyd a gofal cymdeithasol, er enghraifft cyfleusterau'r blynyddoedd cynnar, ysgolion, canolfannau hamdden, blaen siopau) i chwilio am gyfleoedd i gyd-leoli gwasanaethau a allai ddod â mwy o fanteision i ddefnyddwyr gwasanaethau o'u lleoli'n ffisegol yn yr un lle. Fodd bynnag, mae'n hanfodol cydnabod na fydd cyd-leoli ynddo'i hun yn sicrhau darpariaeth gwasanaethau di-dor ac y bydd angen sefydlu cynlluniau i gefnogi llywodraethu, newid diwylliannol ac ymarfer (yn cynnwys rhannu data a gwybodaeth) i hwyluso darpariaeth gwasanaethau di-dor o safleoedd cyd-leoli. Cyn belled ag y bo'n ymarferol rhesymol, dylai'r cynlluniau hyn geisio dileu codi tâl ar wahanol rannau o'r system am ddefnyddio cyfleusterau cymunedol, er mwyn annog cyd-leoli a gweithio di-dor.
- **Rhwydwaith 'prif ganolfan a lloerennau' o gyfleusterau integredig.** Mae'r egwyddor hon wedi'i seilio ar y gydnabyddiaeth na fydd gan bob hwb bob gwasanaeth ond y dylid rhwydweithio cyfleusterau yn amlwg i sicrhau eu bod yn darparu cynnig iechyd a gofal cymdeithasol integredig a chydlynol ledled ardal. Gweler **Atodiad 1** am ddiffiniadau o hwb.

- **Egwyddor ‘dim drws anghywir’.**

Dylai rhwydweithio hybiau a lloerennau fod yn seiliedig ar egwyddor dim drws anghywir sy'n golygu na fydd unrhyw un yn cael ei droi i ffwrdd o gwbl oherwydd nad yw'r gwasanaeth neu'r cymorth sydd eu hangen arnynt ar gael ar y safle hwnnw. Dylid cefnogi unigolion i gael gafael ar y gwasanaethau sydd eu hangen arnynt ble bynnag y byddant yn dod drwy'r drws am y tro cyntaf. Bydd cynyddu nifer y gwasanaethau mynediad uniongyrchol, nad oes angen atgyfeirio iddynt drwy wahanol bwyntiau o'r system yn ychwanegu gwerth ac yn lleihau defnydd diangen o apwyntiadau neu gysylltiadau.

- **Ymateb graddedig.** Mae'r egwyddor hon yn cydnabod bod cymorth a ddarperir drwy hybiau'n gallu amrywio o wybodaeth a chynghor a chymorth gyda materion bywyd pwysig allweddol (fel rhianta, tai, rheoli dyledion, cyflogaeth, gweithgareddau i atal unigrwydd ac ynysigrwydd, banciau bwyd) i wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol mwy cymhleth (fel gwasanaethau meddygon teulu, timau gwaith cymdeithasol, therapi galwedigaethol, podiatreg, ffisiotherapi, ymarferwyr iechyd meddwl, camddefnyddio sylweddau, nyrsio ardal, gofal cartref, gwasanaethau iechyd i bobl ddigartref, lleferydd, iaith a chyfathrebu. Mae'n bwysig bod y rhwydwaith prif ganolfan a lloerennau a ddatblygir yn gallu cwmpasu ystod eang o wasanaethau ar y sbectwm hwn.
- **Canol Trefi yn gyntaf.** Yn unol â pholisi adfywio Llywodraeth Cymru ar ddatblygu canol trefi, dylai datblygiadau prif ganolfan a lloerennau ystyried yn gryf a allai safleoedd canol trefi ddarparu lleoliadau addas ar gyfer darparu gwasanaethau integredig ac fel y nodwyd uchod, os nad yw'r ateb a ffefrir yn cyd-fynd â hyn, yna bydd angen sail resymegol glir ar Lywodraeth Cymru fel rhan o unrhyw achos busnes.

- **Buddsoddiad cymesur ac wedi'i gynllunio.**

Rhagwelir y bydd angen buddsoddiad sylweddol ar rai gweithgareddau o dan y flaenoriaeth hon er mwyn ailddatblygu a pheth gwaith adeiladu newydd tra bydd angen buddsoddiad llai ar weithgareddau eraill i adnewyddu ac ail-bwrpasu lleoliadau cymunedol cyfredol, yn cynnwys adeiladau yng nghanol trefi. Mae'n bwysig bod Byrddau Partneriaeth Lleol yn cynllunio eu blaenoriaethau buddsoddi yn ofalus i sicrhau a dangos gwerth gorau ac effaith.

- **Datgarboneiddio.** Rhaid i Gynlluniau Cyfalaf Strategol ac achosion busnes prosiectau Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ddangos sut y bydd y buddsoddiad yn cefnogi Cymru Sero Net, drwy ddangos meysydd fel defnydd ynni carbon isel a mesurau ynni effeithlon, yn yr amgylchedd adeiledig a darpariaeth gwasanaethau.

Mae'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol eisoes wedi'u cynghori i gysoni eu cynlluniau refeniw a buddsoddiad cyfalaf ac adnoddau refeniw i gefnogi datblygiad a gweithrediad gwasanaethau wedi'u cyd-leoli drwy'r hybiau integredig hyn a ddylai ddod gan adnoddau partneriaid statudol craidd a chronfeydd dewisol drwy'r Byrddau fel y Gronfa Integreiddio Ranbarthol⁵.

Blaenoriaeth 2 – Ailgydbwyso'r farchnad gofal preswyl i oedolion

Mae'r Papur Gwyn 'Ailgydbwyso Gofal a Chymorth' yn nodi'r uchelgeisiau Gweinidogol i ailgydbwyso'r sector gofal cymdeithasol i ffwrdd o gost i ansawdd, o allbynnau i ganlyniadau ac o elw tuag at werth cymdeithasol. Mae buddsoddiad cyfalaf ar gael i gefnogi awdurdodau lleol a sefydliadau nid-er-elw, yn cynnwys cymdeithasau tai i wneud y symudiad hwn yn y ffyrdd canlynol:

- Buddsoddi mewn lleoliadau cymunedol/preswyl/gofal nyrsio i sicrhau eu bod yn gallu diwallu anghenion unigolion mwy cymhleth yn agosach at adref h.y., nyrsio, gweithwyr proffesiynol perthynol i iechyd a chapasiti gofal canolradd. Gallai hyn gynnwys cynyddu mynediad at wasanaethau'r GIG, (megis therapi gymunedol, adsefydlu/ail-alluogi a podiatreg) ar gyfer trigolion, gan gydnabod eu bod yn parhau i fod yn aelodau o boblogaeth y bwrdd iechyd.
- Cefnogi ac ysgogi awdurdodau lleol a ddarparwyr nid-er-elw i dyfu darpariaeth fewnol – a allai gynnwys ehangu cartrefi gofal mewnol (gwelyau ychwanegol), uwchraddio cyfleusterau er mwyn iddynt gyd-fynd â rheoliadau fel y gellir eu hailgofrestru fel darpariaeth nid-er-elw.
- Cymorth i awdurdodau lleol i ddod â darpariaeth sy'n methu yn ôl o dan reolaeth llywodraeth leol.
- Cynyddu capasiti gofal preswyl a nyrsio lle nodwyd bylchau/prinder darpariaeth.

Bydd Llywodraeth Cymru yn ariannu hyd at uchafswm cyfradd ymyrraeth o 70% ar gyfer prosiectau a gymeradwyir o dan Flaenoriaeth 2.

Blaenoriaeth 3 – Dileu elw o ddarparu gofal preswyl i blant

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn cynnwys nifer o ymrwymïadau sy'n nodi ein gweledigaeth ar gyfer gwasanaethau plant yng Nghymru, gan gynnwys yr ymrwymiad i ddileu elw o ofal plant sy'n derbyn gofal. Ein huchelgais yw newid ar draws y system gyfan ac, yn ganolog i hynny, rydym am weld mwy o blant a phobl ifanc yn cael eu galluogi i fyw gyda'u teuluoedd ac yn eu cymdogaethau cartref, gan leihau'n sylweddol y nifer sydd angen derbyn gofal. Rydym hefyd

am sicrhau bod y cyfnod y mae pobl ifanc mewn gofal mor fyr â phosibl.

Rydym wedi ymrwymo i gadw teuluoedd gyda'i gilydd. Ein gweledigaeth yw ailgynllunio sut rydym yn gofalu am blant a phobl ifanc fel y gallwn wneud ein gorau dros bobl ifanc, eu teuluoedd a'u cymunedau drwy ddarparu gwasanaethau sydd wedi'u lleoli'n lleol, wedi'u cynllunio'n lleol ac yn atebol yn lleol.

Ein nod yw sicrhau nad yw arian cyhoeddus sy'n cael ei fuddsoddi yng ngofal plant sy'n derbyn gofal yn gwneud elw i unigolion nac endidau corfforaethol, ond yn hytrach yn cael ei wario ar wasanaethau plant er mwyn sicrhau profiadau a chanlyniadau gwell i blant a phobl ifanc, gan helpu i ddatblygu a gwella gwasanaethau a hybu datblygiad proffesiynol pellach ar gyfer staff. Yn dilyn pasio Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2025 ("Deddf 2025"), mae cyfnod pontio arfaethedig ar gyfer gweithredu'r darpariaethau newydd fel a ganlyn:

- O 1 Ebrill 2026 ymlaen – ni all unrhyw ddarparwyr newydd er elw o wasanaethau plant cyfyngedig (gwasanaethau cartrefi gofal, gwasanaethau maethu a gwasanaethau llety diogel) gofrestru yng Nghymru
- O 1 Ebrill 2027 ymlaen – ni all unrhyw welyau neu ofalwyr maeth ychwanegol gael eu hychwanegu gan ddarparwyr er elw presennol cartref gofal plant, gwasanaeth llety diogel neu wasanaeth maethu.
- 1 Ebrill 2030 – dim plant i gael eu lleoli o'r newydd gyda ddarparwyr er elw presennol cartrefi gofal plant, gwasanaethau maethu a gwasanaeth llety diogel gan awdurdodau lleoli Lloegr ac eithrio mewn amgylchiadau eithriadol a bennir mewn rheoliadau. Dim lleoliadau newydd gan awdurdodau lleoli Cymru oni bai bod cymeradwyaeth y Gweinidog drwy'r broses lleoliadau atodol a nodir yn y Bil.

Ochr yn ochr â'r IRCF, mae'r Gronfa Tai â Gofal hefyd ar gael i gefnogi buddsoddiad mewn datblygu a/neu dyfu darpariaeth gofal preswyl nid-er-elw i blant a phobl ifanc.

Dylai Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ystyried sut gall y ddwy gronfa weithio i gefnogi a datblygu capasiti mewn gwasanaethau gofal preswyl nid-er-elw i blant a phobl ifanc, gan gynnwys darpariaeth sy'n cael ei redeg gan awdurdodau lleol. Er mwyn cynorthwyo gyda gwneud penderfyniadau mewn perthynas â pha gronfa i gyfeirio ceisiadau iddynt, mae'r canllaw canlynol wedi'i ddatblygu:

- Ar gyfer y ddwy Gronfa, rhaid i unrhyw geisiadau am gyllid ar gyfer gofal preswyl i blant ddod trwy'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.
- Gall ceisiadau am gyllid gofal preswyl plant fod ar gyfer darparwr awdurdod lleol neu nid-er-elw neu ar gyfer darparwr sydd ag ymrwymiad clir i newid i fodel cyflenwi nid-er-elw (yn benodol byddai newid i un o'r pedwar model nid-er-elw a restrir yn Neddf 2025 yn amod y cyllid).
- Bydd y Gronfa Tai â Gofal yn canolbwyntio ar gynyddu, ehangu a/neu wella darpariaeth gofal preswyl i blant awdurdodau lleol neu nid-er-elw. Gallai hyn gynnwys:
 - Datblygu darpariaeth gofal preswyl awdurdod lleol neu nid-er-elw newydd yn unol ag asesiadau anghenion lleol a rhanbarthol ac adroddiadau sefydlogrwydd y farchnad.
 - Ehangu'r ddarpariaeth awdurdod lleol neu nid-er-elw presennol (gwelyau ychwanegol),
 - Uwchraddio cyfleusterau fel eu bod yn unol â'r rheoliadau i'w galluogi i gael eu cofrestru fel darpariaeth awdurdod lleol neu nid-er-elw.
- Gall yr IRCF ddarparu cymhellion i gefnogi model newid busnes mewn gofal preswyl plant tuag at fodel nid-er-elw. Gallai hyn gynnwys:
 - Cymorth i awdurdodau lleol i ddod â darpariaeth er elw bresennol o ofal preswyl i blant o dan reolaeth llywodraeth leol.
 - Cefnogi ac ysgogi'r sector nid-er-elw i gynyddu'r ddarpariaeth o ofal preswyl i blant.

Y broses ymgeisio a chymeradwyo

Mae Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol wedi'u nodi fel y cyrff arweiniol i gydgyssylltu a rheoli'r rhaglen gyfalaf hon o ystyried eu safle unigryw fel fforwm partneriaeth amlasiantaeth. Dylai partneriaid (yn cynnwys iechyd, tai, gofal cymdeithasol, addysg, adfywio a'r trydydd sector) weithio drwy'r Byrddau i gyfrannu eu gwybodaeth, eu hadnoddau a'u cyfleoedd eu hunain mewn perthynas â'u gwasanaeth i gefnogi datblygiad cynllun cyfalaf strategol y rhanbarth sy'n nodi blaenoriaethau buddsoddi cyfalaf i gefnogi darpariaeth gwasanaethau integredig.

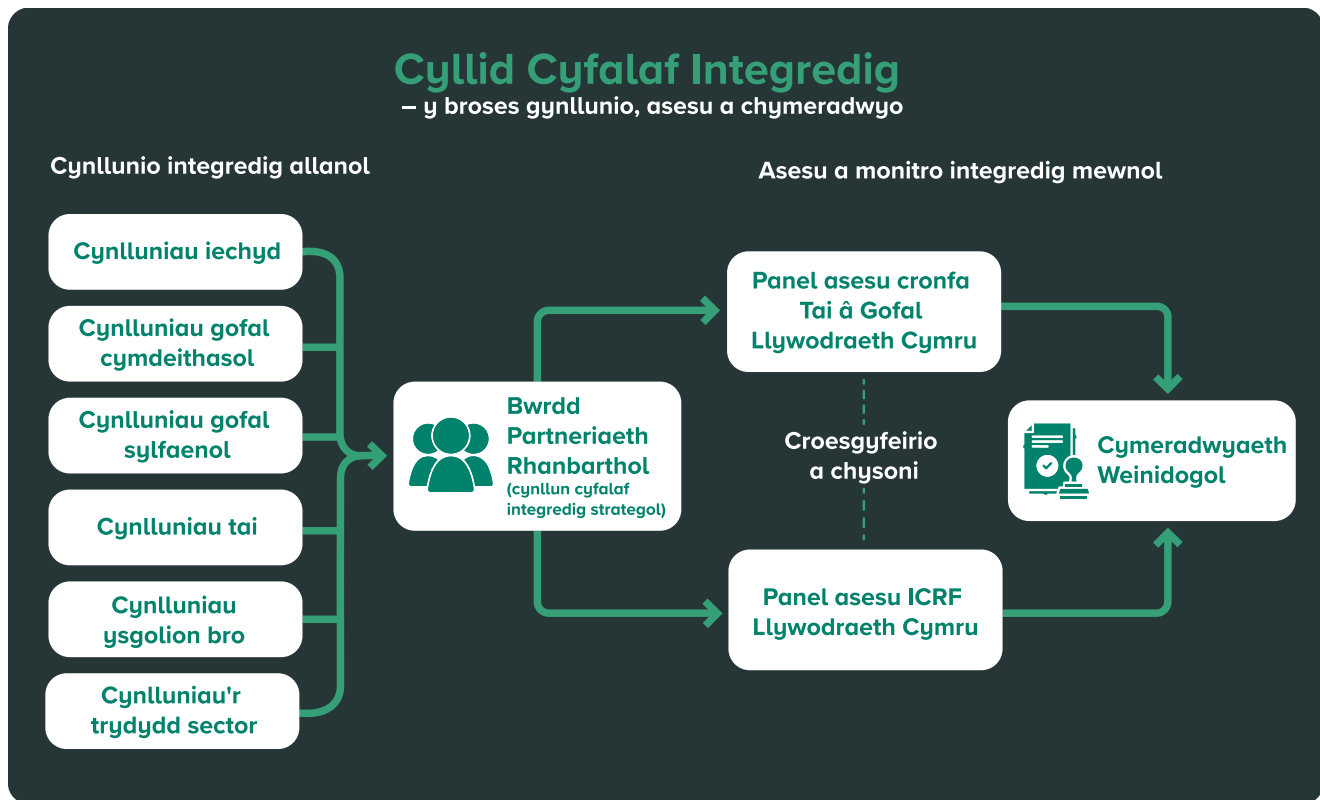
Rhaid i bob cais am brosiect fod yn flaenoriaeth a bod cyfeiriad ato yng Nghynllun Cyfalaf Strategol y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol cyn cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w asesu a'i ystyried.

Bydd gan yr IRCF a'r Gronfa Tai â Gofal eu paneli asesu eu hunain a fydd yn cynnwys swyddogion trawslywodraeth yn cynnwys cynrychiolwyr o'r sectorau iechyd, gofal cymdeithasol, addysg, tai ac adfywio. Bydd Cyfarwyddwyr Rhaglenni y ddwy gronfa'n aelodau o'r paneli asesu ac yn gweithio'n agos gyda'i gilydd i sicrhau bod ceisiadau'n cael eu dyrannu i'r gronfa fwyaf briodol a bod cyfleoedd ar gyfer cysoni ehangach yn cael eu cydnabod a'u datblygu.

Gall y paneli asesu ddod yn ôl at y Byrddau i ofyn am fwy o wybodaeth i gefnogi ceisiadau os oes angen.

Os argymhellir eu cymeradwyo gan y paneli asesu priodol, bydd cynigion yn cael eu cyflwyno i'r Gweinidogion i'w cymeradwyo'n derfynol.

Mae **Ffigur 1** isod yn dangos y broses gynllunio ac asesu ar gyfer y Gronfa Tai â Gofal a'r IRCF.



Fel y nodwyd uchod, bydd angen i'r Byrddau ddatblygu a chynnal Cynllun Cyfalaf Strategol a phortffolio prosiectau ategol yn nodi'r angen strategol yn glir am unrhyw brosiect a gyflwynwyd o dan yr IRCF. Dim ond ceisiadau wedi'u cynnwys o fewn y Cynllun Cyfalaf Strategol fydd yn cael eu derbyn drwy'r Gronfa Gyfalaf. Fodd bynnag, o nodi natur hirdymor y cynllun strategol disgwylir iddo gael ei reoli fel dogfen fyw fel y gellir ei diweddaru i ddiwallu anghenion newidiol neu gyfleoedd newydd a allai godi dros amser. Yn yr un modd, dylid diweddaru'r portffolio prosiectau'n rheolaidd a'i ddefnyddio i olrhain cynnydd darpariaeth gan y Byrddau.

Bydd prosiectau a gyflwynir o dan yr IRCF yn destun proses ymgeisio a chymeradwyo aml-gam; bydd nifer y camau'n cael ei bennu gan faint a risgiau'r prosiect, er enghraifft, byddai gofyn cael achos busnes amlinellol ac achos busnes llawn ar gyfer buddsoddiadau mwy cymhleth.

Dylai Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol gyflwyno eu prosesau mewnol eu hunain i arfarnu a chymeradwyo prosiectau cyn i'r rhain gael eu cyflwyno i Lywodraeth Cymru. Dylid cofnodi cymeradwyaeth Bwrdd ar y ffurflen gais.

Bydd y panel trawslywodraeth yn cyfarfod bob mis i arfarnu'r ceisiadau a dderbyniwyd.

Cam 1 – Cais cychwynnol

Mae cais y cam cyntaf yn nodi egwyddorion, disgrifiad ac amcan o gost y prosiect, fel y nodir yn y ffurflen gais. Os yw'n cytuno, bydd Llywodraeth Cymru'n rhoi cymeradwyaeth 'mewn egwyddor' i'r cynllun yn y cam hwn, a lle bo'n briodol, yn ariannu ffioedd i gyflawni cam nesaf y broses. Bydd angen cais pellach ar gyfer pob cam yn y broses.

Cam 2 – Datblygu Achos Busnes

Sicrhau'r gwerth gorau i'r cyhoedd yw prif nod gwariant y sector cyhoeddus. Y dull Gwell Achos Busnes, gan ddefnyddio'r Model Pum Achos, yw arferion gorau Llywodraeth Cymru ar gyfer cynllunio a chyfiawnhau costau cynigion buddsoddi mewn seilwaith a galluogi penderfyniadau dyrannu cyllid effeithiol.

Mae'r dull Gwell Achos Busnes yn ofyniad i bob cynllun sydd am gael buddsoddiad o raglen yr IRCF ac yn seiliedig ar arferion gorau a nodir yn Llyfr Gwyrdd Trysorlys EF⁶.

Mae'r holl Achosion Busnes a gyflwynir yn cael eu hategu gan Achos Busnes Rhaglen ar ffurf Cynllun Cyfalaf Strategol Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, sy'n darparu golwg gyffredinol ar y prosiect/rhaglen. Bydd prosiectau unigol yn cael eu hystyried yn amodol ar dderbyn Achos Busnes boddhaol.

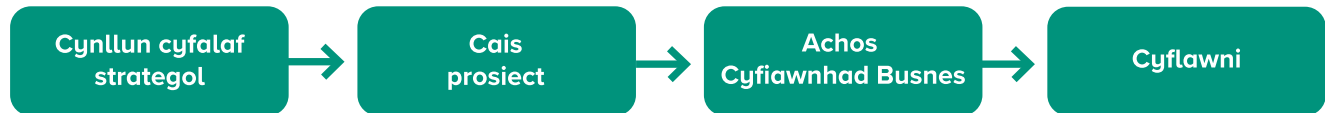
Yn achos prosiectau dros £5 miliwn, mae Achosion Busnes yn cael eu cyflwyno yn y camau canlynol:

- Cais cychwynnol am ffioedd (os yw'n briodol).
- Achos Amlinellol Strategol (SOC) ac Achos Busnes Amlinellol (OBC) – yn dilyn blaenoriaethu drwy'r Cynllun Cyfalaf Strategol, gellir cyflwyno ddau yma yr un pryd.
- Achos Busnes Llawn (FBC).

Yn achos prosiectau llai sy'n werth llai na £5 miliwn, mae'r Achos Amlinellol Strategol, yr Achos Busnes Amlinellol a'r Achos Busnes Llawn yn cael eu disodli gan un ddogfen, yr Achos Cyfiawnhad Busnes (BJC).

Dangosir y broses hon yn y diagram isod yn **Ffigur 2**:

Prosiectau o dan £5m



Prosiectau dros £5 miliwn:



Ystyriaethau ychwanegol ar gyfer ceisiadau'r IRCF

Mae angen gwerthusiad tir neu eiddo annibynnol **cyn cymeradwyo** unrhyw gaffaeliad. Mae angen tystiolaeth o deitl cyn talu unrhyw gyllid. Nid oes angen dogfennau gwreiddiol wedi'u llofnodi arnom ond dylid cadw'r rhain i gyfeirio atynt yn y dyfodol.

Mae angen tystiolaeth o ganiatâd cynllunio manwl a chontract adeiladu wedi'i llofnodi cyn cymeradwyo Achos Busnes Llawn (neu Achos Cyfiawnhad Busnes).

Pan fydd cais am brosiect yn cael ei gymeradwyo, bydd Llywodraeth Cymru'n cyhoeddi llythyr dyfarnu grant o blaid sefydliad arweiniol enwebedig y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Nid yw'r Byrddau'n gyrff corfforedig ac felly ni allant ddal cronfeydd na chyflogi pobl. Y sefydliad arweiniol sy'n derbyn y llythyr dyfarnu grant ac sy'n ddarostyngedig i'r cyfrifoldebau a'r rhwymedigaethau cyfreithiol a roddir yn y llythyr.

Rheolaeth ariannol

Ni fydd cyllid yn cael ei ddyrannu ymlaen llaw ar sail ranbarthol nac yn erbyn y dair blaenoriaeth. Yn hytrach, bydd buddsoddiad yn seiliedig ar gyflwyno cynigion cymeradwy gan y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol a fydd yn eu tro yn cael eu hystyried gan grŵp trawslywodraeth o swyddogion Llywodraeth Cymru a fydd yn gwneud argymhellion i Weinidogion ynghylch cymeradwyaeth.

Bydd yn ofynnol i bob cynllun sy'n derbyn cyllid drwy'r IRCF sydd â gwerth contract o fwy na £2 filiwn agor Cyfrif Banc Prosiect (PBA). Dyma un o brif amcanion polisi Llywodraeth Cymru i sicrhau taliadau prydlon drwy gadwyn gyflenwi adeiladu. Bydd tystiolaeth bod PBA wedi'i agor yn ofynnol ar gyfer talu grant adeiladu.

Mae rhagor o wybodaeth am y polisi PBA ar gael www.llyw.cymru/wppn-03-21-polisi-cyfrifon-banc-prosiect-html ac mae canllawiau ar eu defnyddio ar gael www.llyw.cymru/wppn-04-21-canllawiau-ar-ddefnyddio-polisi-cyfrifon-banc-prosiectau-llywodraeth-cymru.

Gellir cyfeirio ymholiadau am bolisi PBA Llywodraeth Cymru i dîm Bolisi Caffael Llywodraeth Cymru drwy'r cyfeiriad e-bost canlynol: PolisiMasnachol@llyw.cymru

Hawliadau

Pan ddyfernir cyllid gan Lywodraeth Cymru i gorff allanol, mae'n bwysig bod cyllid cyhoeddus yn cael ei ddiogelu a'i ddefnyddio at y dibenion y cafodd ei ddyrannu ar eu cyfer.

Pan fo byrddau iechyd yn sefydliad arweiniol, bydd y cyllid yn cael ei ddyrannu drwy'r Restr Terfyn Adnoddau Cyfalaf fel sy'n digwydd ar gyfer yr holl ddyraniadau cyllid ar gyfer byrddau iechyd. Manylir ar hyn yn llythyr dyfarnu grant yr IRCF.

Pan nad yw'r sefydliad arweiniol yn fwrdd iechyd, gall y sefydliad arweiniol hawlio ôl-ddyledion chwarterol yn seiliedig ar gostau yr aed iddynt ar gyfer cyflawni'r prosiect. Bydd profforma hawlio ar gael i'w ddefnyddio.

Bydd angen cadarnhad ar bob hawliad yn seiliedig ar y gofynion canlynol:

- Mae'r manylion yn gywir ac nid oes ac ni fydd unrhyw grant arall gan Lywodraeth Cymru na chyfraniadau allanol yn cael eu gwneud tuag at y gwariant a nodwyd yn yr hawliad oni chytunwyd fel arall.
- Mae'r cyllid yr hawliwyd amdano ar gyfer dibenion y cytunwyd arnynt, ar gyfer gwariant cymwys ac o fewn terfynau gwariant a gymeradwywyd.
- Mae'r sefydliad yn gweithredu yn unol â'i gyfansoddiad ym mhob agwedd.
- Mae'r sefydliad yn datgan bod y systemau ariannol a rheoli priodol ar waith os oes unrhyw ran o'r cyllid yn cael ei ddefnyddio i ddarparu grant neu i gaffael unrhyw nwyddau neu wasanaethau gan drydydd partion.

Bydd y llythyr dyfarnu grant yn rhoi manylion pellach am broses hawlio'r IRCF.

Caffael

Rhaid i bob sefydliad cyflenwi sicrhau bod caffael gwasanaethau dylunio arbenigol ac asiantau cyflenwi priodol yn cydymffurfio â deddfwriaeth caffael cyhoeddus gyfredol y DU.

Mae diwygio caffael cyhoeddus yng Nghymru a'r DU wedi cyflwyno:

- **Deddf Caffael 2023** ar gyfer caffael nwyddau a gwasanaethau nad ydynt yn rhai iechyd.
- **Rheoliadau Gwasanaethau Iechyd (Y Gyfundrefn Dewis Darparwyr) (Cymru) 2025** ar gyfer caffael gwasanaethau iechyd y GIG.
- **Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus 2023** i fodloni rhwymedigaethau i ymgymryd â chaffael cyhoeddus mewn ffordd gymdeithasol gyfrifol.

Dylai ymarferion caffael hefyd gyd-fynd â **Datganiadau Polisi Caffael Cymru** presennol a rhai'r dyfodol o dan adran 14 o Ddeddf Caffael 2023.

Dylai sefydliadau cyflenwi sicrhau bod ymarferion caffael yn cael eu cynnal yn unol â'u polisiau a'u gweithdrefnau caffael safonol.

Mae'r defnydd o gytundebau fframwaith caffael presennol yn dderbyniol ar yr amod eu bod wedi'u dyfarnu'n briodol ac yn cydymffurfio â'r rheoliadau caffael cyhoeddus cyfredol (ac unrhyw ddarpariaethau trosiannol yn y rheoliadau hynny sy'n ymwneud â defnyddio fframweithiau presennol).

Sector cyhoeddus Cymru yw defnyddiwr mwyaf gwasanaethau a nwyddau o'r sectorau preifat a gwirfoddol yng Nghymru. Mae Llywodraeth Cymru'n ceisio sicrhau manteision ar gyfer y gymuned leol o weithgarwch caffael drwy ddefnyddio dull polisi Buddion Cymunedol.

Caiff y dull hwn ei gymeradwyo ymhellach gan Egwyddor 4 o Ddatganiad Polisi Caffael Cymru, sy'n datgan bod rhaid i ddarparu budd cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol drwy ddefnyddio polisi Buddion Cymunedol yn effeithiol fod yn ystyriaeth annatod wrth gaffael.

Mae'r dull yn cwmpasu:

- Cyfleoedd am brentisiaeth – creu cyfleoedd newydd neu ddarparu wythnosau o hyfforddiant ymarferol i brentisiaid cyfredol.
- Cyfleoedd am swyddi i bobl economaidd anweithgar.
- Cyfleoedd hyfforddi i bobl economaidd anweithgar.
- Cyfleoedd cadw a hyfforddi i'r gweithlu cyfredol.
- Hyrwyddo cadwynau cyflenwi agored a hygyrch sy'n darparu cyfleoedd i Fusnesau Bach a Chanolig ymgeisio am waith; a hyrwyddo mentrau cymdeithasol a busnesau a gefnogir.
- Cod Ymarfer Cyflogaeth Foesegol mewn cadwynau cyflenwi.
- Tâl teg.
- Cyfrannu at addysg yng Nghymru drwy ymgysylltu â chwricwlwa ysgolion, colegau a phrifysgolion.
- Cyfraniadau at fentrau cymunedol sy'n cefnogi trechu tlodi ledled Cymru a gadael gwaddol yn y gymuned.
- Cyfleoedd i leihau effaith amgylcheddol y contract ac i hyrwyddo manteision amgylcheddol.

Mae gofyn i bob prosiect sy'n cael ei ariannu drwy'r IRCF gymhwyso buddion cymunedol i'r 'holl' drefniadau caffael waeth beth fo'u gwerth, gan adrodd drwy ddefnyddio'r Offeryn Mesur Buddion Cymunedol⁷ ar gontractau dros £2 miliwn lle gellir gwireddu buddion neu fanteision o'r fath. Mae defnyddio'r pecyn yn fodd o ddal yr ystod lawn o ganlyniadau buddion cymunedol, yn cynnwys swyddi, mentrau cymorth addysgol a hyfforddiant, ac mae'n cynnig ffordd gyson o fesur buddion o'r fath.

Mae Llywodraeth Cymru wedi gosod disgwyliadau o ran pa fath o fuddion cymunedol y dylid eu targedu ac wedi cynnwys meincnodau ar gyfer y targedau hyn. Mae peth o'r data yn angenrheidiol er gwybodaeth yn unig ac nid yw'n cael ei bennu fel targed caled.

Dylid cynnwys y targedau sy'n rhan o'r contract yn yr Achos Busnes Llawn/Achos Cyfiawnhad Busnes a byddant hefyd yn cael eu cynnwys yn y llythyr dyfarnu grant pan gymeradwyir y cais am gyllid.

Mae rhagor o wybodaeth am gaffael cyhoeddus yng Nghymru ar gael ar [wefan Llywodraeth Cymru](#).

Pridiannau Cyfreithiol a Chyfyngiadau

Mae cynlluniau sy'n derbyn mwy na £50,000 o gyllid IRCF yn destun pridiannau cyfreithiol a/neu gyfyngiadau.

Os yw cyllid o'r IRCF yn cael ei dalu i'r Bwrdd Iechyd Lleol a'i gadw ganddo, nid oes unrhyw ofnion pridiannau cyfreithiol a/neu gyfyngiad. Nodwch fod gofyn i Fyrddau Iechyd Lleol gael cymeradwyaeth gan Weinidog i gaffael neu waredu tir neu eiddo.

Os yw cyllid o'r IRCF yn cael ei dalu i'r Bwrdd Iechyd Lleol sy'n ei dalu ymlaen i sefydliad darparu, fel Landlord Cymdeithasol Cofrestredig neu awdurdod lleol, rhaid gosod pridiannau cyfreithiol a/neu gyfyngiad o blaid y Bwrdd Iechyd Lleol ar yr eiddo.

Os yw cyllid o'r IRCF yn cael ei dalu'n uniongyrchol i awdurdod lleol, rhaid cofrestru cyfyngiad yn erbyn y tir neu'r eiddo o blaid Gweinidogion Cymru. Os yw'r cyllid rhwng £50,000 a £250,000 bydd y cyfyngiad yn parhau am 5 mlynedd, os yw dros £250,000 bydd y cyfyngiad yn parhau am 10 mlynedd.

Os yw cyllid o'r IRCF yn cael ei dalu'n uniongyrchol i Landlord Cymdeithasol Cofrestredig neu unrhyw ddarparwr trydydd sector neu annibynnol arall, rhaid gosod pridiant cyfreithiol a chyfyngiad ar y tir neu'r eiddo a brynwyd yn y cam caffael o blaid Gweinidogion Cymru. Os yw'r ymgeisydd yn berchen ar yr eiddo eisoes, rhaid gosod y pridiannau cyfreithiol a'r cyfyngiad ar yr eiddo yn y cam adeiladu.

Rolau a chyfrifoldebau

Llywodraeth Cymru

Bydd tîm IRCF yn gweinyddu cyllid tuag at brosiectau Blaenoriaeth 1, 2 a 3, gyda chymorth arfarnu a phanel gan arweinwyr polisi allweddol yn Llywodraeth Cymru. Mae rôl Llywodraeth Cymru'n cynnwys:

- Adolygu ceisiadau ac ymgysylltu/gweithio gyda Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol.
- Ymgysylltu â'r meysydd polisi allweddol gofynnol fel Tai, Addysg, Adfywio, y Blynnyddoedd Cynnar a thlodi yn ogystal â thimau Gwasanaethau Iechyd a Chymdeithasol a meysydd polisi eraill yn Llywodraeth Cymru.
- Gwirio a phrosesu ceisiadau cymeradwyo cynlluniau a hawliadau grantiau.
- Ymgysylltu ag ymgeiswyr pan fo ceisiadau'n anghyflawn neu'n ymddangos yn anghywir.
- Pennu cyfrannau cyllid yr IRCF ar gyfer pob cynllun.
- Cyhoeddi cymeradwyaethau cynlluniau drwy lythyrau dyfarnu grantiau a thalu grantiau.
- Monitro dyfarniadau grant yr IRCF i sicrhau bod yr holl grant yn cael ei hawlio a'i dalu pan fydd yn ddyledus.
- Monitro cynlluniau wedi'u cwblhau i sicrhau bod allbynnau a manteision yn cael eu cofnodi ac adroddiadau adolygu ôl-gwblhau'n cael eu derbyn.

Dylid anfon pob cais cymeradwyo prosiect a hawliad grant yn ymwneud â chynlluniau a ariennir gan Gronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ailgydbwyso Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn electronig i flwch negeseuon e-bost y Gronfa: IRCF@llyw.cymru

Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol

Mae Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn gyfrifol am y canlynol:

- Rheoli a chynnal y Cynllun Cyfalaf Strategol rhanbarthol, a chynllunio cyfalaf rhanbarthol strategol ehangach i wneud y gorau o'r synergeddau rhwng y Gronfa Tai â Gofal a'r Gronfa Integreiddio Rhanbarthol.
- Cydgysylltu, asesu a blaenoriaethu cynlluniau cyn cyflwyno ceisiadau i Lywodraeth Cymru.
- Cynnal Log Penderfyniadau i gofnodi penderfyniadau gan y Bwrdd.
- Cyflwyno ceisiadau i Lywodraeth Cymru a hawliadau am gyllid ar gyfer cynlluniau cymeradwy.
- Ymgysylltu â Llywodraeth Cymru, sefydliadau cyflawni, rhanddeiliaid a defnyddwyr gwasanaethau.
- Sicrhau bod cynlluniau cyfalaf yr IRCF yn gynaliadwy ac wedi'u cefnogi gan wasanaethau priodol a ariennir gan reffeniw.
- Sicrhau bod rhwymedigaethau pridiannau cyfreithiol a chyfyngiadau yn cael eu cyflawni a'u cofnodi'n brydlon.

- Cofnodi, monitro ac uwchgyfeirio risgiau.
- Monitro gwerth am arian ac adrodd am allbynnau a manteision.
- Sicrhau bod blaenoriaethau trawsbynciol fel datgarboneiddio, llwybrau teithio llesol a'r Gymraeg wedi'u hystyried.

Sefydliadau cyflawni

Mae awdurdodau lleol, Byrddau Iechyd, Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig a darparwyr trydydd sector neu annibynnol eraill ("sefydliadau cyflawni") sy'n cyflawni prosiectau Blaenoriaeth 1, 2 neu 3:

- Ymgysylltu â Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, Llywodraeth Cymru ac eraill, fel y bo'n briodol.
- Cyflwyno ceisiadau ar gyfer blaenoriaethu gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a hawliadau am grant wedi'u cymeradwyo, gan ddarparu'r holl dystiolaeth ategol ofynnol.
- Gweithredu pridiannau cyfreithiol a/neu gyfyngiadau priodol .
- Monitro, cofnodi ac uwchgyfeirio risgiau.
- Monitro cynlluniau'n barhaus o ran gwerth am arian.

Ystyriaethau carbon sero net a BREEAM

Dull Asesu Amgylcheddol y Sefydliad Ymchwil Adeiladu (BREEAM)

Mae gofyn i bob prosiect (annomestig) a ariennir gan Lywodraeth Cymru sydd â chost cyfalaf o dros £2 miliwn (h.y. yn cynnwys gwaith, ffioedd, costau nad ydynt yn waith, costau wrth gefn etc a TAW) a thros 1,000m² mewn arwynebedd llawr, ymrwmo i'r safon briodol fel y'i diffinnir isod o gychwyn y cynllun.

Cynlluniau Adeiladu Newydd 1001m² i 2000 m² – gradd DA IAWN (wedi'i asesu yn erbyn safon Adeilad Newydd BREEAM).

Cynlluniau Adeiladu Newydd 2001+ m² – gradd ARDDERCHOG (wedi'i asesu yn erbyn safon Adeilad Newydd BREEAM).

Cynlluniau Adnewyddu Mawr – gradd DA IAWN (wedi'i asesu yn erbyn safon Adnewyddu a Ffitio Annomestig BREEAM).

Derbynnir bod yna rai amgylchiadau eithriadol lle mae natur a chymhlethdod y gwaith yn golygu nad yw cyflawni'r lefel darged ofynnol yn realistig. Yn yr amgylchiadau hyn dylid nodi pwy fydd yn adolygu'r dystiolaeth a'r gwaith gyda thîm y prosiect i nodi lefel darged briodol sy'n sicrhau'r canlyniad gorau posibl cyn gynted â phosibl ac yn hysbysu Llywodraeth Cymru am y mater.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn llyw.cymru/safonau-adeiladu-cynaliadwy

Gweithio tuag at Garbon Sero Net Oes Gyfan

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i sector cyhoeddus carbon niwtral erbyn 2030 a gostyngiad o 100% mewn allyriadau nwyon tŷ gwydr yng Nghymru erbyn 2050.

Mabwysiadodd y GIG yng Nghymru Safon Sero Net GIG Lloegr ar 1 Hydref 2023. Mae Cronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ailgydbwysu Iechyd a Gofal Cymdeithasol wedi mabwysiadu'r Safon Sero Net ar gyfer yr holl brosiectau y mae'n eu cefnogi.

Ar gyfer pob adeilad newydd sydd â Chost Gwaith o £7.5m+, rhaid cymhwyso'r Safon Sero Net yn llawn i garbon ymgorfforedig a gweithredol.

Ar gyfer prosiectau adnewyddu bydd dull mwy pragmatig yn cael ei fabwysiadu trwy ddeialog â Thîm y Gronfa a'i gynghorwyr.

Mae rhagor o waith yn cael ei wneud ar hyn o bryd i bennu gofynion ar gyfer cynlluniau adeiladu newydd sy'n werth llai na £7.5m a bydd rhagor o wybodaeth yn cael ei darparu maes o law.

Dylai pob prosiect nodi ei ddyheadau sero net yn y cam ymgeisio. Os oes unrhyw ymholiadau ynglŷn â safonau i'w mabwysiadu, trafodwch gyda thîm y Gronfa cyn gynted â phosibl.

Gellir dod o hyd i'r copi llawn o'r Safon Sero Net yma: **NHS England – Net Zero Building Standard**

Mae'r GIG yng Nghymru wedi datblygu nodyn canllaw ar gysoni'r Safon ag arferion yn GIG Cymru. Mae'r canllawiau hyn ar gael yma: **GIG Cymru – Safon Adeilad Sero Net**

Mae rhaglen yr IRCF yn gyfle unigryw, a hynny yng nghanol ein cymunedau, i gymryd camau breision tuag at seilwaith iechyd a gofal cymdeithasol carbon sero net oes gyfan yng Nghymru.

Bydd achosion busnes yn destun craffu drwy'r broses arferol gyda chraffu ychwanegol ar yr elfen Carbon Sero Net. Bydd gofyn i brosiectau fonitro ac adolygu perfformiad yr adeilad yn rheolaidd dros gyfnod o bum mlynedd gan adrodd ar unrhyw wersi a ddysgwyd yn ystod y broses i dîm y Rhaglen.

Monitro rhaglenni

Mae trefniadau monitro a gwerthuso effeithiol yn bwysig i roi sicrwydd bod cyllid cyfalaf yr IRCF yn cael ei ddefnyddio'n llwyr i gefnogi nod y gronfa o gyflawni ymrwymiadau'r Rhaglen Lywodraethu sef datblygu 50 o hybiau iechyd a gofal cymdeithasol integredig, ailgydbwysu'r farchnad gofal preswyl a dileu elw o ofal plant sy'n derbyn gofal.

Rhaid i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol gael trefniadau monitro cadarn i sicrhau bod cynlluniau a ariennir drwy'r gronfa yn cyflawni eu hamcanion arfaethedig ar amser ac o fewn y gyllideb.

Bydd Llywodraeth Cymru'n cynnal cyfarfodydd monitro bob deufis gyda phob Bwrdd i adolygu cynnydd a pherfformiad ariannol. Cynhelir cyfarfodydd mwy aml yn ôl yr angen. Arweinwyr y Byrddau fydd y prif bwynt cyswllt i sicrhau bod golwg strategol yn cael ei gynnal ar draws pob rhanbarth, ond gall arweinwyr enwebu cydweithwyr addas i ymgysylltu â Llywodraeth Cymru os oes angen. Mae Llywodraeth Cymru yn gofyn i'r Byrddau gyflwyno adroddiadau monitro bob deufis, yn cynnwys:

- Amcanestyniadau ariannol.
- Cyflawni prosiect – cerrig milltir i gynnwys targedau yn ogystal ag unrhyw lithriant a nodwyd yn erbyn y proffil gwario.
- Risgiau'r rhaglen a statws Coch Melyn Gwyrdd y cynllun a chynnydd y prosiect.
- Allbynnau a chanlyniadau ar gyfer y prosiect.
- Gwireddu manteision.
- Cyfleoedd cyfathrebu a chysylltiadau cyhoeddus i gynnwys ymweliadau Gweinidogol.

Cyfathrebu a Brandio

Rhaid i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol gydnabod cymorth Llywodraeth Cymru ar yr holl ddeunyddiau cyhoeddusrwydd, marchnata a datganiadau i'r wasg a gynhyrchir mewn perthynas â'r cyllid a phrosiectau cysylltiedig. Rhaid i gydnabyddiaeth o'r fath gydymffurfio â [chanllawiau brandio](#) cymeradwy Llywodraeth Cymru.

Rhaid arddangos logo Llywodraeth Cymru neu logo cydnabyddiaeth ar arwyddion neu blaciau pan fydd prosiectau wedi derbyn cyllid gan Lywodraeth Cymru yn unol â'r canllawiau ar gyfer Prosiectau Cyfalaf a Seilwaith ([gweler tudalen 12 y canllawiau brandio](#)).

Cymunedau Ymarfer

Mae sawl Cymuned Ymarfer wedi'u sefydlu sy'n cyd-fynd â'r chwe Model Gofal cenedlaethol:

- Gofal cymunedol.
- Hybu iechyd a llesiant emosiynol da.
- NYTH/Cefnogi Teuluoedd.
- Atebion seiliedig ar lety.
- Gartref o'r ysbyty.
- Gofal sy'n seiliedig ar dechnoleg.

Mae'r Cymunedau Ymarfer yn cynnig cyfle i bartneriaid a rhanddeiliaid allweddol rannu dysgu a phrofiadau i'n helpu i ddatblygu ein System Gofal Cymunedol Integredig i Gymru ac maent yn rhan hanfodol o'r rhaglen hon. Bydd y Cymunedau Ymarfer yn cynnig cyfle i rannu enghreifftiau o arferion da, ynghyd â chymharu dysgu a phrofiad, nodi meysydd ffocws a chreu a phrofi adnoddau a deunyddiau y gellir eu rhannu'n eang ledled Cymru. Mae'r sesiynau gweithdy wedi'u sefydlu'n dda ac yn cael eu cynnal ar draws y Cymunedau Ymarfer presennol i lunio pynciau ac maent yn cael eu harwain gan hwylusydd a gomisiynwyd a fydd yn rheoli'r trefniadau rhwydweithio gyda chymorth tîm Llywodraeth Cymru.

Mae'r Gymuned Ymarfer Gofal Cymunedol wedi dechrau nodi arferion sy'n dod i'r amlwg a rhannu dysgu i gyflawni dull cyson o integreiddio gwasanaethau cymunedol. Bydd y Gymuned Ymarfer hon yn canolbwyntio ar beth sy'n cael ei gyflawni drwy Hwb, sut y gellir cynnwys yr holl bartneriaid (e.e. y gymuned, y trydydd sector, tai), sut mae trefniant Hwb yn ymgysylltu pobl â phrofiadau byw, rôl presgripsiynu cymdeithasol o fewn trefniant Hwb a datblygu dulliau i fesur llwyddiant a chanlyniadau ar gyfer Hybiau Iechyd a Gofal Cymdeithasol. Ar ben hynny, mae Cymuned Ymarfer Atebion Seiliedig ar Lety yn canolbwyntio ar bwnc gan gynnwys archwilio darpariaeth byw â chymorth.

Mae Rhwydwaith Hybiau wedi'i sefydlu i gefnogi'r buddsoddiad cyfalaf a bydd yn cyflawni rôl hanfodol wrth rannu dysgu a chefnogi prosiectau a Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol gyda'r gwaith o ddatblygu'r modelau gofal integredig cenedlaethol ehangach.

Mesur Llwyddiant

Mae angen i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol gysoni eu cofrestr buddion â Fframwaith Canlyniadau'r RIF a chanlyniadau lefel uchel y Model Gofal sy'n ymwneud â, er enghraifft, gofal yn y gymuned ac atebion seiliedig ar lety, ac i'r canlyniadau Modelau Gofal eraill lle mae yna gysylltiad a pherthnasedd i ddarparu'r stori o newid arfaethedig i'r grwpiau poblogaeth sy'n flaenoriaeth.

Manylion cyswllt ar gyfer yr IRCF

Gellir anfon ymholiadau at IRCF@llyw.cymru

Atodiad 1

Hybiau Iechyd a Gofal Cymdeithasol Integredig				
Math A Hwb Cymunedol Cyffredinol	Math B Hwb Llesiant Cymunedol Cyffredinol	Math C Hwb Iechyd, Gofal a Llesiant	Math D Hwb Iechyd, Gofal a Llesiant Integredig ar Raddfa Fawr	Math E Hwb Iechyd, Gofal a Llesiant ar gyfer Poblogaeth Benodol
Nodweddion: - Cyfleuster cymunedol sy'n cynnig ystod ehangach o wasanaethau cymunedol a llesiant cyffredinol, e.e. cyngor ar ddyledion, gwasanaeth benthyca llyfrau, dosbarthiadau ymarfer corff, cyngor ar dai, addysg i oedolion ac asesiad bathodyn glas. - Gellir darparu rhai gwasanaethau / cymorth llesiant ar y safle hwn ond nid dyma brif bwrpas y cyfleuster. - Ni ddarperir gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol statudol. E.e. - Llyfrgell, canolfan hamdden, neuadd bentref sy'n cynnig gweithgareddau yn ystod y dydd, gallai fod yn Gyngor Gwirfoddol Sirol sy'n darparu cymorth a chyngor cyffredinol ond nid gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol penodol.	Nodweddion: - Canolbwyntio ar lesiant cyffredinol y boblogaeth a hybu iechyd. - Darparu rhai gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol statudol cyfyngedig. - Capasiti clinigol cyfyngedig. - Darparu rhai gwasanaethau iechyd a gofal wedi'u trefnu / sesiynol. - Cymorth llesiant cyffredinol ar gael gan gynnwys cyngor gan wasanaethau cymorth ehangach fel tai. - Llety y gellir ei archebu ar gyfer cyfleusterau gofal sylfaenol a gwasanaethau gofal sylfaenol allgymorth / timau gweithwyr proffesiynol perthynol i iechyd. - Cysylltiadau â Rhaglen Datblygu Clwstwr Carlam ehangach. - Gwasanaethau amlddisgyblaethol cyfnodol ar y safle. E.e. - Ymyriadau iechyd. - Gweithgareddau yn ystod y dydd. - Gwasanaethau tai, cyflogaeth a gwrthdlodi. - Cymunedau Gofal, e.e. Dementia.	Nodweddion: - Canolbwyntio ar iechyd a gofal cymdeithasol cyffredinol y boblogaeth ac atal salwch. - Gwasanaethau meddygol cyffredinol ar sail barhaol ar gael, gan gynnwys capasiti clinigol digonol. - Gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol statudol ar sail barhaol ar gael ar y safle. - Mae'n bosibl y bydd yn lletya, yn gyfnodol, staff clinigol cyflenwol a gwasanaethau amlddisgyblaethol eraill. - Rhan o gyflwyno clystyrau carlam. E.e. - Canolfan integredig sy'n cynnig gwasanaethau llesiant awdurdod lleol a / neu drydydd sector + gwasanaethau iechyd fel clinig coesau, cymorth iechyd meddwl a / neu weithiwr iechyd proffesiynol. - Gwasanaeth allgymorth i gymunedau neu hybiau cysylltiedig eraill.	Nodweddion: - Cyfleuster mwy gyda gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol cymunedol ar sail barhaol. - Mwy nag un practis meddyg teulu. - Rhan ganolog o gyflwyno clystyrau carlam. - Hwb ar gyfer gofal iechyd sylfaenol ac ystod eang o wasanaethau gofal cymunedol ar draws poblogaeth dalgylch ehangach. - Mae ei leoliad yn hanfodol i sicrhau'r mynediad gorau posibl a chreu cymaint o gyfleoedd ag y gellir i gydgrynhoi ystad y sector cyhoeddus. - Ystod amrywiol o gapasiti clinigol, cymunedol a masnachol. E.e. - Canolfan integredig sy'n cynnig gofal iechyd sylfaenol, gwasanaethau llesiant a chynghori awdurdod lleol, sector cyhoeddus a thrydydd sector eraill, gwasanaethau fferyllol a deintyddol.	Nodweddion: - Gwasanaethau iechyd a llesiant cyffredinol gyda ffocws ar grŵp penodol o'r boblogaeth (nad yw'n agored i'r boblogaeth ehangach). - Gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol sylfaenol a chymunedol sy'n cefnogi grŵp penodol o'r boblogaeth ar draws ardal ddaearyddol ehangach. - Ystod eang o adnoddau cymunedol ac iechyd sefydlog ar sail barhaol a / neu sesiynol. E.e. - Canolfan Blant. - Canolfan Dementia. - Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau. - Hwb cymorth ar gyfer anableddau dysgu. - Gwasanaeth allgymorth / mewngymorth i gymunedau neu hybiau cysylltiedig eraill.
Llesiant Iechyd Gofal Cymdeithasol HWB Gweithredu a Darparu Gwasanaethau mewn modd Integredig – Dylai'r holl wasanaethau a ddarperir gan yr hwb fod yn rhyng-gysylltiedig a bod yn rhan o gynnig cyfannol, di-dor i bobl. Rheoli a Llywodraethu – Dylai hybiau gael eu rheoli a'u cefnogi drwy drefniant amlasiantaeth / amlsector a bod yn rhan o drefniadau cynllunio clystyrau ehangach. Perchnogaeth – Gall hybiau fod yn eiddo i unrhyw sefydliad partner o unrhyw sector. Digidol – Dylai pob hwb gael ei ategu gan gynnig digidol i wella mynediad at gyngor a chymorth. Cyfranogiad a Llais y Gymuned – Dylai hybiau gael eu llunio a'u llywio gan enghenion dinasyddion a'r hyn sy'n bwysig iddynt. Mynediad – Dylai pob hwb fod yn hawdd ei gyrraedd ar droed, ar drafnidiaeth gyhoeddus neu drwy gysylltiadau trafnidiaeth gymunedol.				